

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор Державного науково-методичного
центру змісту культурно-мистецької освіти

М. М. Бриль

2021 р.

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ЗМІСТУ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

Грає ансамбль «БУДЬМО!»

Частина II

**Збірка педагогічного репертуару
для ансамблів українських народних інструментів
закладів фахової передвищої мистецької освіти**

**Галузь знань 02 Культура і мистецтво
Спеціальність 025 Музичне мистецтво**

Київ – 2021

Укладачі:

М. С. Голючек

викладач кафедри «Інструментальне виконавство» Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського», спеціаліст вищої категорії, керівник народного ансамблю, доцент, заслужений артист України

Д. Ф. Мотузок

старший викладач кафедри баяна та акордеона Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, лауреат міжнародних конкурсів

Рецензенти:

В. М. Кожан

викладач Комунального закладу «Чернігівський фаховий музичний коледж ім. Л. М. Ревуцького», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, художній керівник та соліст ансамблю народної музики «Гармоніка», заслужений артист України

І. І. Савков

викладач циклової комісії Народних інструментів Київської муніципальної академії музики ім. Р. М. Глієра, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Відповідальна
за випуск

А. Г. Полещук

Рекомендовано

на засіданні науково-методичної ради
КЗВО КОР «Академія мистецтв
ім. П. Чубинського»

(протокол № 05 від 08 грудня 2020 р.)

© Голючек М. С., Мотузок Д. Ф., 2021 р.

© Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти, 2021 р.

Міністерство культури та інформаційної політики України
Державний науково-методичний центр змісту культурно-мистецької освіти
КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»

М. Голючек , Д. Мотузок

ГРАЄ

Будьмо!

**УКРАЇНСЬКИЙ АНСАМБЛЬ
НАРОДНОЇ МУЗИКИ**

Частина II

**Збірка педагогічного репертуару
для ансамблів українських народних інструментів
закладів фахової перед вищої мистецької освіти**

Галузь знань 02 Культура і мистецтво
Спеціальність 025 Музичне мистецтво
Спеціалізація «Народні інструменти»

Укладачі:

М. С. Голючек – викладач кафедри «Інструментальне виконавство» Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського», спеціаліст вищої категорії, керівник народного ансамблю, доцент, заслужений артист України

Д. Ф. Мотузок – старший викладач кафедри баяна та акордеона Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, лауреат міжнародних конкурсів

Рецензенти:

В. М. Кожан – викладач Комунального закладу «Чернігівський фаховий музичний коледж ім. Л. М. Ревуцького», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, художній керівник та соліст ансамблю народної музики «Гармоніка», заслужений артист України

І. І. Савков – викладач циклової комісії Народних інструментів Київської муніципальної академії музики ім. Р. М. Глієра, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Рекомендовано

на засіданні науково-методичної ради КЗВО КОР
«Академія мистецтв ім. П. Чубинського»
(протокол № 05 від 08 грудня 2020 р.)

Відповідальна за випуск *А. Г. Полещук*

Зміст

Деякі міркування щодо організації практичного курсу «Ансамбль» у закладах фахової передвищої мистецької освіти.....	4
На забаві (Калажок).....	7
Весільний марш.....	26
Український сувенір.....	36
Київський карапет.....	47
Українська полька.....	58

Деякі міркування щодо організації практичного курсу «Ансамбль» у закладах фахової перед вищої мистецької освіти

Музична практика вимагає сьогодні від музикантів-«народників» досконалого володіння музичними технологіями не лише у сольному, а й в ансамблевому виконавстві. Це пов'язано з потребами часу, з ситуацією, коли кількість аматорських народних оркестрів помітно зменшується, а попит на колективи малих інструментальних форм (тобто ансамблі) різко зростає.

Практичний курс «Ансамбль», якому приділяється все більша увага у закладах мистецького спрямування, належить до циклу професійно орієнтованих дисциплін. Вивчаючи даний курс, студенти, крім удосконалення гри на своєму основному інструменті, на практиці опановують перші кроки колективного виконавства: чуття ансамблевої гри, темпової і ритмічної узгодженості, чистоти інтонування, навички слухового контролю і самоконтролю, а також в реальних умовах освоюють методи керівництва ансамблем, перевіряють власноруч інструментовані твори. Завдяки цій навчальній дисципліні студенти мають можливість безпосередньо пізнати природу, умови функціонування і творчу діяльність народних інструментальних ансамблів.

Однак практичний досвід показує, що керівники-педагоги у своїй роботі часто потерпають через відсутність кваліфікованого методичного матеріалу, навчальних посібників, доступного для початкуючих колективів педагогічного репертуару, а відтак ансамблеві заняття втрачають привабливість і проводяться недостатньо продуктивно.

Головною метою навчальної дисципліни «Ансамбль» є набуття студентами навичок ансамблевого виконавства, концертно-сценічної практики і оволодіння методикою керівництва музичними колективами.

Виходячи з цього, методика проведення практичних занять з дисципліни «Ансамбль» повинна ставити за **основну мету не створення художнього продукту (музичного твору), а швидше в ході цього процесу – виховання творчо спрямованого фахівця, майбутнього керівника ансамблю народної музики.** Особливість цього процесу полягає в тому, що **основним засобом педагогічного впливу на формування спеціаліста є колективна творча робота над музичними творами.** А це вимагає від керівника створення в навчальному творчому колективі таких умов, де б високий виконавський рівень ансамблю позитивно впливав на формування професійної зрілості його учасників - студентів. І навпаки: музична індивідуальність студента не розчинялась, а підсилювала б колективну інтерпретацію ансамблю.

Специфіка ансамблевого народно-інструментального виконавства вимагає від студентів не лише хороших музично-теоретичних знань і досконалого володіння інструментом, а й засвоєння народної манери, стилю виконання народних музик, великого числа специфічних прийомів і штрихів, добре розвиненого гармонійного і мелодійного слуху, музичної пам'яті, швидкісного мислення, творчої фантазії і багато іншого. Надто важливим в класі ансамблю є уміння студентів правильно усвідомлювати свою індивідуальну роль в колективній грі, відповідально відноситися до її якості.

Звідси можна визначити основні завдання практичного курсу «Ансамбль»:

- оволодіння студентами виконавськими технологіями колективного музикування – інтонаційним, метро-ритмічним, динамічним, артикуляційно-штриховим видами ансамблю;

- ознайомлення на практиці з українськими народними інструментами (технічними можливостями, строем, тембральними характеристиками, особливостями звуковидобування, манерою гри та ін.);

- включення студентів до практичної творчої участі в роботі над музичними творами, безпосереднє знайомство з розмаїттям та стилістичною особливістю репертуару народно-інструментальних ансамблів;

- апробація творчих робіт студентів (інструментовок, аранжувань, обробок) в реальному звучанні;

- вдосконалення концертно-виконавської майстерності, розвиток артистичних здібностей;

- практичне засвоєння методів роботи з ансамблем народних інструментів.

Як правило, робота студентських ансамблів (курсівих або ж об'єднаних з усіх курсів) організовується виходячи:

а) з фахової спрямованості навчання студентів (на яких музичних інструментах вони грають);

б) із загальноприйнятих критеріїв і традицій формування українського народного інструментарію ;

в) з потреб музичної практики регіону.

Початкові навички ансамблевої гри студенти, переважно, набувають на заняттях зі спеціального інструменту, де вони грають в однорідних малих ансамблях – дуетах, тріо, квартетах (баяністів, гітаристів, сопіларів, скрипалів і т.д.) Робота ж в класі ансамблю мусить бути орієнтована на ансамблі мішаного складу, які мають значно ширші виконавські та темброві можливості.

В основі інструментального складу навчального ансамблю повинні бути: а) *інструменти мелодійного спрямування* – струнні (скрипки, кобзи) та народні духові (сопілки, окарини, кувиці, а також кларнети і флейти);

б) *інструменти ритмо-гармонічної секції* - цимбали, контрабас, баян (акордеон), гітарна кобза, бухало.

Далі успіх роботи визначається **правильним підходом до підбору репертуару.** При складанні планів роботи з колективом варто звертати увагу на те, щоб ансамблеві твори не носили нагромаджень оркестрової фактури, щоб їх виконавська складність відповідала ступеню підготовки виконавців. Крім того, треба враховувати, що репертуар в такому ансамблі повинен носити навчально-ознайомлювальний характер та відрізнятися від концертного. А тому мусить складатись із різноманітних за стилем і формою творів вітчизняних та зарубіжних авторів, високохудожніх обробок народних пісень і танців.

Робота над музичними творами буде значно ефективнішою якщо дотримуватись **традиційно прийнятих етапів розучування**. Перший – *початковий, ознайомлювальний*, коли на практичних заняттях виконавці безпосередньо від викладача отримують загальне враження про твір, його характер, форму, стиль. Ця інформація і буде відправною точкою у подальшій самостійній роботі студентів.

Другий етап є *основним*. Тут досягається глибоке проникнення у сутність твору, розшифровка і деталізація окремих епізодів. Основні завдання викладача на даному етапі:

- розкрити художні та технічні особливості твору (визначити штрихи, артикуляцію, динаміку та темп);
- означити шляхи подолання складностей, допомогти, у разі необхідності, з підбором аплікатури;
- встановити фразування, тощо.

На третьому, умовно *завершальному* етапі керівником проводиться робота над втіленням образно-емоційного змісту п'єси, над досягненням художньої завершеності і цілісності виконання, відпрацьовуються елементи сценічної поведінки та артистизм .

З метою досягнення якісної підготовки студентів в класі ансамблю важливо раціонально сполучати суто виконавську роботу з організацією теоретичних та методичних обговорень питань практичної роботи ансамблю. Викладач із самого початку занять мусить дати пояснення поняттям «ансамбль», «троїста музика», розповісти про можливі інструментальні склади ансамблів, про основні напрями і сучасні тенденції розвитку народно - інструментального жанру. Саме ці дві складові частини одного процесу (теоретична і практична) вимагають від викладача особливого підходу до побудови кожного заняття, чіткого планування, змістовної наповненості і активізації самостійної роботи студентів.

Рекомендується включати в систему практичних занять такий важливий компонент як залучення до спільної участі в ансамблі студентів вокально-хорової та хореографічної спеціалізації для створення вокально-інструментальних та вокально-хореографічних програм. Роботу з цими спорідненими з музикою спеціальностями прийнято вважати природною, оскільки музиканти-інструменталісти на практиці часто-густо співпрацюють і з вокалістами, і з танцюристами.

Підсумовуючи викладене, варто ще раз підкреслити, що основна увага в роботі з навчальним ансамблем повинна зосередитись на:

формуванні творчо спрямованого фахівця, майбутнього керівника ансамблю народної музики, а основним засобом педагогічного впливу на його формування мусить стати **колективна творча робота над створенням художньо повноцінних музичних творів.**

На забаві (Калажок)

Твір написаний відомим буковинським диригентом, педагогом, композитором та аранжувальником Іллею Михайловичем Міським (30.08.1920 – 26.11.2005). Він був засновником і керівником оркестрової групи Буковинського ансамблю пісні і танцю, а також очолював оркестр «Буковина». Хоч Ілля Михайлович і не мав професійної композиторської освіти, він створив чимало прекрасних рапсодій, фантазій, концертних п'єс, обробок народних мелодій тощо. Найбільш популярні з них – «Рапсодія №1», «Рапсодія №5», «Концертна п'єса», «Фантазія на українські теми», а також ряд пісень на слова місцевих авторів – увійшли до репертуару професійних і самодіяльних колективів. Також йому належать дві хореографічні сюїти «Буковинське весілля» і «Веселка над Прутом».

Ноти композиції «На забаві» потрапили до музикантів ансамблю «Будьмо!» у вигляді авторського рукопису і видаються вперше. Оригінальна партитура написана для народного оркестру з ширшим, ніж в ансамблі, інструментальним складом. В ході роботи над перекладенням особливих змін у фактурі не здійснювалось, за виключенням окремих партій. Цілісність твору, як і його автентичність звучання, збереглись.

Для виразного виконання твору вкрай важливим є знання особливостей фольклорної музики Буковини, володіння характерною для неї мелізматикою, штриховою технікою, тощо. Працюючи над партитурою, перш за все, необхідно звернути увагу на особливості побудови п'єси, що впливають з його назви - « На забаві». Ми ніби знаходимося на сільській гулянці, забаві, де грають народні музики. Відтворюючи цей образ, автор застосовує властивий ансамблям трієстих музик принцип змагальності, коли музиканти, ніби конкуруючи один з одним, по черзі грають соло. Кожен пропонує свій варіант мелодії, який згодом підхоплюють інші музиканти. Звідси звучання п'єси вимагає синхронного застосування у партіях відповідних штрихів.

Окрім віртуозного володіння інструментом, музиканти мусять освоїти особливу специфіку мелізмів, що використовуються у буковинських мелодіях, адже попри складність виконання, в них необхідно зберігати єдиний метро-ритм. Для виразного виконання важливими є і темпові відхилення – раптові та поступові пришвидшення і уповільнення – якими автор позначає переходи від однієї танцювальної мелодії до іншої.

На забаві

Ілля Міський

Швидко

Score for the first system of 'На забаві'. It includes parts for Sopilka, Klarinet, Akordeon, Bаян, Цимбали, Скрипка I, Скрипка II, and Контрабас. The tempo is marked 'Швидко' (Allegro). The music features a 2/4 time signature and a key signature of one sharp (F#). The first system consists of 8 measures, with a repeat sign at the end. Trills (tr) and triplets (3) are used throughout.

Score for the second system of 'На забаві'. It includes parts for Sopilka, Klarinet, Akordeon, Bаян, Цимбали, Скрипка I, Скрипка II, and Контрабас. The tempo is marked 'Стримано' (Adagio). The music features a 6/8 time signature and a key signature of one sharp (F#). The second system consists of 8 measures, with a first ending bracket labeled '1' at the end. Dynamics include *f*, *mp*, and *mf*. Trills (tr) and triplets (3) are used.

Score for the third system of 'На забаві'. It includes parts for Sopilka, Klarinet, Akordeon, Bаян, Цимбали, Скрипка I, Скрипка II, and Контрабас. The tempo is marked 'Швидко' (Allegro). The music features a 2/4 time signature and a key signature of one sharp (F#). The third system consists of 8 measures, with a second ending bracket labeled '2' at the end. A 'solo' marking is present above the Sopilka part. Trills (tr) and triplets (3) are used.

Score for the fourth system of 'На забаві'. It includes parts for Sopilka, Klarinet, Akordeon, Bаян, Цимбали, Скрипка I, Скрипка II, and Контрабас. The tempo is marked 'Стримано' (Adagio). The music features a 6/8 time signature and a key signature of one sharp (F#). The fourth system consists of 8 measures, with a third ending bracket labeled '3' at the end. Trills (tr) and triplets (3) are used.

Musical score for page 5, measures 30-39. The score is in 2/4 time and consists of five systems. The first system (measures 30-31) includes first and second endings. The second system (measures 32-33) is marked 'solo'. The third system (measures 34-35) continues the melodic and bass lines. The fourth system (measures 36-37) shows a change in the bass line. The fifth system (measures 38-39) concludes the section with a final cadence.

Musical score for page 6, measures 40-49. The score is in 2/4 time and consists of five systems. The first system (measures 40-41) begins with a section of trills marked with 'tr' and 'f'. The second system (measures 42-43) continues the trills. The third system (measures 44-45) features a piano accompaniment with a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand, marked with 'p'. The fourth system (measures 46-47) continues the piano accompaniment. The fifth system (measures 48-49) concludes the section with a final cadence.

Пожвалено

Musical score for page 7, measures 44-50. The score is in 2/4 time and consists of five systems. The first system (measures 44-45) begins with a section of trills marked with 'tr' and '5'. The second system (measures 46-47) continues the trills. The third system (measures 48-49) features a piano accompaniment with a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand, marked with 'dm', 'gm', and 'A7'. The fifth system (measures 50-51) concludes the section with a final cadence.

Musical score for page 8, measures 51-60. The score is in 2/4 time and consists of five systems. The first system (measures 51-52) begins with a section of trills marked with 'tr' and 'f'. The second system (measures 53-54) continues the trills. The third system (measures 55-56) features a piano accompaniment with a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand, marked with 'p'. The fourth system (measures 57-58) continues the piano accompaniment. The fifth system (measures 59-60) concludes the section with a final cadence.

58 6

Musical score for measures 58-64. It features five staves. The top staff is mostly empty. The second and fourth staves contain a melodic line with trills (tr) and a solo section starting at measure 62. The third and fifth staves contain a bass line with chords and pizzicato (pizz.) markings.

10

65

Musical score for measures 65-71. It features five staves. The top two staves have melodic lines with trills (tr). The third and fourth staves have a bass line with chords and arco markings. The fifth staff has a bass line with arco markings.

72 7

Musical score for measures 72-78. It features five staves. The top two staves have melodic lines with trills (tr). The third and fourth staves have a bass line with chords and pizzicato (pizz.) markings. The fifth staff has a bass line with pizzicato (pizz.) markings.

12

79 *поступово пришвидшуючи*

Musical score for measures 79-85. It features five staves. The top staff has a melodic line with trills (tr) and a forte (f) dynamic. The second and third staves have melodic lines with trills (tr) and forte (f) dynamics. The fourth and fifth staves have a bass line with chords and forte (f) dynamics. The fifth staff has a bass line with forte (f) dynamics and an E7 chord.

8 Швидко, стрімко

Musical score for page 17, measures 114-118. The score consists of five systems of staves. The first system (measures 114-115) features a complex rhythmic pattern with trills (tr) and a dynamic marking of *p*. The second system (measures 116-117) continues the rhythmic pattern with trills and a dynamic marking of *p*. The third system (measures 118) includes a dynamic marking of *F* and a chord marked *H3M*. The fourth and fifth systems (measures 119-120) show a continuation of the rhythmic pattern with trills and a dynamic marking of *p*.

Musical score for page 18, measures 121-126. The score consists of five systems of staves. The first system (measures 121-122) features a complex rhythmic pattern with trills (tr) and a dynamic marking of *mf*. The second system (measures 123-124) continues the rhythmic pattern with trills and a dynamic marking of *p*. The third system (measures 125) includes a dynamic marking of *p* and a *pizz.* marking. The fourth and fifth systems (measures 126) show a continuation of the rhythmic pattern with trills and a dynamic marking of *p*.

Musical score for page 19, measures 128-134. The score consists of five systems of staves. The first system (measures 128-129) features a complex rhythmic pattern with trills (tr) and a dynamic marking of *p*. The second system (measures 130-131) continues the rhythmic pattern with trills and a dynamic marking of *p*. The third system (measures 132) includes a dynamic marking of *p* and a *pizz.* marking. The fourth and fifth systems (measures 133-134) show a continuation of the rhythmic pattern with trills and a dynamic marking of *p*. The word *arco* is written above the staves in the fourth and fifth systems.

Musical score for page 17, measures 135-140. The score consists of five systems of staves. The first system (measures 135-136) features a complex rhythmic pattern with trills (tr) and a dynamic marking of *p*. The second system (measures 137-138) continues the rhythmic pattern with trills and a dynamic marking of *p*. The third system (measures 139) includes a dynamic marking of *p* and a *pizz.* marking. The fourth and fifth systems (measures 140) show a continuation of the rhythmic pattern with trills and a dynamic marking of *p*.

12

142

p

142

142

142

22

149

149

149

149

149

13

156

156

156

156

156

24

заповільнюючи

14 Швидко

163

163

163

163

163

15

solo
mf
p
p
p

mf
mf
mp
mf
mf

p
mf
p
p
p

16

f
f
f
f
f

Musical score for page 29, measures 198-205. The score is for piano and violin. The piano part consists of a steady eighth-note accompaniment with triplets. The violin part features a melodic line with slurs and trills. Dynamics include *mf* and *f*.

Musical score for page 30, measures 206-213. The score is for piano and violin. The piano part consists of a steady eighth-note accompaniment with triplets. The violin part features a melodic line with slurs and trills. Dynamics include *f* and *mf*. A note in measure 213 is marked with a box and the number 17.

(як варіант)

Musical score for page 23, measures 214-221. The score is for piano and violin. The piano part consists of a steady eighth-note accompaniment with triplets. The violin part features a melodic line with slurs and trills. Dynamics include *pp*, *mp*, and *mf*. A note in measure 214 is marked with a box and the number 18.

Musical score for page 23, measures 222-229. The score is for piano and violin. The piano part consists of a steady eighth-note accompaniment with triplets. The violin part features a melodic line with slurs and trills.

230

19

244

p

ff

p

ff

p

ff

p

ff

p

ff

34

237

20

Весільний марш

Василь Гекер

Весільний марш

Автор цього твору – Василь Гекер (1960*) – відомий виконавець гуцульського музичного фольклору, скрипаль, артист Національного академічного оркестру народних інструментів України. В. Гекер відомий не тільки як музикант, що майстерно володіє народною манерою гри на скрипці, але і як композитор. Його інструментальні обробки українських народних мелодій, насамперед гуцульських, часто виконують різні народні ансамблі та оркестри України. Найбільш відомі обробки, написані В. Геке-ром – Прикарпатська жартівлива полька «Гоп-га-гов», «Мелодія та Буковинські козачки» та «Ніжинська полька».

Один з найоригінальніших творів композитора – «Весільний марш» написаний для ансамблю українських народних інструментів. Твір надзвичайно цікавий, повністю побудований на мелодіях весільного обряду прикарпатського села Мишин і сусідніх з ним сіл Івано-Франківської області, унікального осередку українського автентичного музичного фольклору. Завдяки тому, що автор використовує традиційні для цього краю карпатські і полонинські награвання, а також музику прикарпатських циган, ми потрапляємо до Карпат, де серед дзвінких гірських річок, під безмежним блакитним небом гуляє гуцульське весілля. Саме у с. Мишин народився і виріс Василь Гекер, і вже змалечку, навчившись грати на скрипці, залучався до гри у весільних капелах рідного села. Мелодії, що звучать у «Весільному марші», знайомі композитору з дитинства.

Основним сольним інструментом у цьому творі є скрипка, хоча окремі сольні епізоди з'являються і у цимбалів та сопілки. Віртуозна скрипкова партія увібрала в себе усі характерні ознаки прикарпатського фольклору з його примхливою ритмікою та великою кількістю мелізмів. Середню (*ре-мінорну*) частину маршу скрипкам рекомендується грати на струні «соль».

Через значну кількість зустрічних знаків, особливо в унісонах, складністю для недосвідчених музикантів може становити досягнення чистоти інтонації. У такому випадку рекомендуємо пограти партії окремо і повільно. Ще одним моментом, на який варто звернути увагу є витримування єдиного темпу від початку до кінця твору, як цього вимагає автор.

Маршово, весело

Сопілка

Кларнет

Акордеон

Цимбали

Скрипка I

Скрипка II

Контрабас

Detailed description: This is the first system of a musical score for 'Wedding March'. It features seven staves for different instruments: Sopranino (Sopілка), Clarinet (Кларнет), Accordion (Акордеон), Cymbals (Цимбали), Violin I (Скрипка I), Violin II (Скрипка II), and Double Bass (Контрабас). The key signature is D major (two sharps) and the time signature is 2/4. The tempo/mood is 'March-like, cheerful' (Маршово, весело). Dynamics range from mezzo-forte (mf) to forte (f). The score includes various musical notations such as trills (tr), slurs, and accents.

2

Весільний марш

Detailed description: This is the second system of the musical score, starting at measure 8. It continues with the same seven instruments as the first system. The tempo/mood is 'Wedding March' (Весільний марш). The score includes various musical notations such as trills (tr), slurs, and accents. The key signature remains D major and the time signature is 2/4.

15 **I** Весільний марш 3

Chords: D, G, A, D

Measures 15-20. This system contains the first system of music for measures 15-20. It features a melody with trills and a piano accompaniment with chords D, G, A, and D. The key signature has two sharps (F# and C#) and the time signature is common time (C).

27 **3**

Chords: D7, G, Dm, A, A7, D, D7

Measures 27-33. This system contains the second system of music for measures 27-33. It features a melody with trills and a piano accompaniment with chords D7, G, Dm, A, A7, D, and D7. The key signature has two sharps (F# and C#) and the time signature is 2/4. Dynamics include *mp* and *pizz.* (pizzicato).

4 Весільний марш **2**

Chords: A, Dm, A7, D, D7, G

Measures 20-27. This system contains the third system of music for measures 20-27. It features a melody with trills and a piano accompaniment with chords A, Dm, A7, D, D7, and G. The key signature has two sharps (F# and C#) and the time signature is 2/4. Dynamics include *mf*.

6 Весільний марш

Chords: G, D7, G, Dm, A, A7, D

Measures 34-41. This system contains the fourth system of music for measures 34-41. It features a melody with trills and a piano accompaniment with chords G, D7, G, Dm, A, A7, and D. The key signature has two sharps (F# and C#) and the time signature is 2/4. Dynamics include *mf*.

Musical score for page 7, measures 41-48. The score is in 2/4 time and D major. It features a piano accompaniment with a melody line and chords (D, G, A, D). Includes dynamic markings like 'f' and 'arco'.

Musical score for page 9, measures 53-60. The score is in 2/4 time and D major. It features a piano accompaniment with a melody line and chords (C, A7, Dm, A, Dm, Dm, D°, A, Dm, A7). Includes a fermata over measure 53.

Musical score for page 8, measures 46-53. The score is in 2/4 time and D major. It features a piano accompaniment with a melody line and chords (A, Dm, A7, D, Dm, F). Includes dynamic markings like 'mp' and a section marked '8'.

Musical score for page 10, measures 60-67. The score is in 2/4 time and D major. It features a piano accompaniment with a melody line and chords (Dm, Dm, E7, Am, D, Dm, A7, Dm, Dm, D°). Includes a section marked '6'.

Musical score for page 11, measures 68-75. The score consists of two systems. The first system includes a vocal line with trills and a piano accompaniment. The second system continues the piano accompaniment with a guitar part indicated by a dashed line and the letter 'G'. Chords are marked as Dm, A, F, C, and A7. Dynamics include *mf*.

Musical score for page 13, measures 83-90. The score consists of two systems. The first system includes a vocal line with trills and a piano accompaniment. The second system continues the piano accompaniment with a guitar part indicated by a dashed line and the letter 'G'. Chords are marked as A, D, and A. Dynamics include *mf*.

Musical score for page 12, measures 76-83. The score consists of two systems. The first system includes a vocal line with trills and a piano accompaniment. The second system continues the piano accompaniment with a guitar part indicated by a dashed line and the letter 'G'. Chords are marked as A, Dm, Dm, D°, A, Dm, A, and Dm. Dynamics include *f*.

Musical score for page 14, measures 90-97. The score consists of two systems. The first system includes a vocal line with trills and a piano accompaniment. The second system continues the piano accompaniment with a guitar part indicated by a dashed line and the letter 'G'. Chords are marked as Dm, A, Dm, A7, Dm, Dm, F, and C. Dynamics include *f*.

Український сувенір

Твір написав молдовський композитор і диригент, заслужений артист Республіки Молдова Георгій Банарюк. Народився він 1951 року, навчався грі на скрипці у музичному коледжі молдовського міста Сороки, що на кордоні Молдови та України. Спеціальність «Диригент народного оркестру» отримав, закінчивши Кишинівський Державний Інститут Мистецтв імені Г. Музическу. Як диригент співпрацював з оркестрами народної музики «Леутари», «Мерцишор», «Фольклор», був другим диригентом народного оркестру «Флуераш» Національної філармонії Республіки Молдова. Г. Банарюк – автор багатьох вокальних та інструментальних п'єс, в Україні доволі популярним є його «Український сувенір».

Первісно цей твір був написаний для акордеону соло, його оркестрові версії з'явилися пізніше. Їх озвучували молдовські оркестри народної музики «Леутари» та братів Адвахових. До музикантів ансамблю «Будьмо!» потрапив лише аудіозапис цього твору. Саме з цього аудіозапису спочатку була розшифрована мелодична лінія п'єси, а потім й інструментована партитура, яка міститься у збірці. При цьому ми прагнули зберегти особливості композиції та гармонічної мови першоджерела. В окремих епізодах, задля збереження об'ємності фактури твору, додали витриману педаль у супроводі, хоча це і нехарактерно для молдовського оркестрового стилю.

Твір «Український сувенір» в редакції музикантів ансамблю «Будьмо!» легко розучується і запам'ятовується. Зважаючи на швидкий темп і достатньо віртуозний характер п'єси, складністю може стати синхронне виконання епізодів tutti. Більшої виразності виконання можна досягнути використовуючи різноманітні штрихи в акомпанементі.

Український сувенір

Г.Банарюк

редакція Д. Мотузка

Швидко, легко

Сопілка
Кларнет
Акордеон соло
Цимбали
Скрипка I
Скрипка II
Контрабас

Український сувенір

Український сувенір

4
25

Український сувенір

2

mf

25

mf

25

am Dm am E7 am am am Dm

25

Український сувенір

5

33

33

33

E7 am F F H7 H7

33

6

Український сувенір

41

mf

41

mf

41

dm dm E7 am am E7

41

mf

mf

41

mf

Український сувенір

7

49

49

49

E7 am am F F H7 H7

49

57 *tr* 3

57 *mp*

57 *dm dm E7 am E7 am*

57 *p p*

65 *tr* *tr*

65

65

65 *C G7 G7 C A7 Dm G7 C*

65

73 *mp*

73 *mp mp mp mp mp mp mp mp*

73 *am Dm am E7 am A7 Dm G7 C*

73 *mp mp mp mp*

73 *mp mp*

81 *mp*

81

81 *mp*

81 *am Dm am E7 am am E7 am*

81 *p pizz. p pizz. p*

81 *p*

Musical score for page 12, measures 89-96. The score includes a vocal line, piano accompaniment with chords (C, G7, A7, Dm), and string parts with 'arco' markings.

Musical score for page 13, measures 97-104. The score includes a vocal line, piano accompaniment with chords (am, Dm, E7, A7, G7, C), and string parts with 'mp' markings.

Musical score for page 14, measures 105-112. The score includes a vocal line, piano accompaniment with chords (am, Dm, E7), and string parts with 'mp' and 'pizz.' markings.

Musical score for page 15, measures 113-120. The score includes a vocal line, piano accompaniment with chords (E7, am, F, H7), and string parts.

Musical score for page 16, measures 121-128. The score includes a vocal line, a piano accompaniment with 'arco' markings, and a bass line with chords like dm, E7, am, and dm. Dynamics include mf.

Musical score for page 17, measures 129-136. The score includes a vocal line, a piano accompaniment with 'arco' markings, and a bass line with chords like E7, am, F, and H7#. Dynamics include mf.

Musical score for page 18, measures 137-144. The score includes a vocal line with a trill, a piano accompaniment with 'arco' markings, and a bass line with chords like dm, E7, am, and C. Dynamics include p and mf.

Musical score for page 19, measures 145-152. The score includes a vocal line with trills, a piano accompaniment with 'arco' markings, and a bass line with chords like G7, C, A7, Dm, and am. Dynamics include p.

Київський карапет

Партитура цього твору була розшифрована з аудіозапису музичного супроводу хореографічної композиції «Київський карапет» українського хореографа, заслуженого артиста України В'ячеслава Вітковського (1957*). Ім'я автора музики нам не вдалось установити. П'єса має яскравий танцювальний характер, написана з гумором, а тому стане прекрасним доповненням до будь-якої концертної програми.

Вступ твору побудований на мелодії сатиричної пісні українського філософа та просвітника XVIII-го століття Григорія Сковороди «Всякому городу звичай і права». Спершу мелодія пісні звучить у кларнета на фоні незмінної гармонічної педалі колісної ліри і струнних. Флейта ж виконує невластиву їй роль стриманого акомпанементу. Мелодія розвиваючись, проводиться різними інструментами і наприкінці вступного епізоду довершує малювання картини київського Подолу звучанням флейти і скрипок.

Наступна частина – швидкі та жартівливі варіації на тему українського побутового танцю «Карапет». Фактура твору не обтяжена надмірними елементами, прозора. Кожна варіація підхоплюється все новими і новими інструментами. Свіжості надає також зміна тональностей.

Жвавий і гумористичний настрій танцювальної частини підкреслюється штрихами *staccato*, легким *legato* у духових і акордеона (на шістнадцятих нотах – 12 і 13 цифри). Елегантний характер скрипкової варіації досягається завдяки застосуванню *spiccato* (7-8 цифри). На фоні притишеного акомпанементу струнних легко і невимушено звучать варіації у цимбалів (5 і 15 цифри). Вправного володіння інструментом вимагає виконання кларнетом комбінованого штриха: два *legato* - два *staccato* (див. 16-17 цифри).

Київський карапет

(за хореографічною композицією)

Поважно, спокійно редакція М.Голючека

2

11

11

11

11

11

11

11

11

11

20

2

mf

mf

mf

(Цимбали)
pizz.

mf

2

mf

mf

mf

3

4

29

tr

заповільнити

tr

29

29

29

29

29

29

29

29

29

3

Жваво, легко

mf

mf

mf

mf

mf

pizz.

mf

mf

mf

mf

mf

5

6
45

4

mf

45

45

D7 gm C F dm gm A7# dm

53

5

7

53

p solo

mf

53

p

p

p

8
61

6

61

61

61

69

mf

mf

69

mf

69

mf

69

mp

mp

10 ⁷⁷ **7**

p staccato

p

p

p

mp

mp

mp

12 ⁹³ **9**

ff

p

ff

p

ff

ff

p

85 **8**

mp

11

101 **10** підсилувати звучання

mp

mp

mp

mp

mp

mp

mp

Em H7# H7# Em Em D7 D7 G

14 ¹⁰⁹ 11

f

f

f

f

f

E7 am D7 G Em am H7 Em

16 ¹²⁵ 13

mf

mf pizz. *f*

mf

mf

E7 am D7 G Em am H7 Em

117 12 15

mf solo

p

Em H7 H7 Em Em H7 H7 Em

133 14 17

f

f

f arco

f

E7 am D7 G Em em am am H7 Em

141 **15**

141 *mp*

141 *solo*
mp

141 *p*

141 *p*

149 **16**

149 *mf*

149 *D7 gm C F dm gm A7# dm*

157 **17**

157 *f*

157 *f*

157 *f*

157 *D7 gm*

157 *f*

157 *f*

157 *f*

Українська полька

Повна версія цієї п'єси структурно і композиційно була здійснена у нашому колективі. Скомпонована вона на основі мелодичних тем «Української польки» Д. Завгороднього (на жаль, окрім імені, про автора нам наразі нічого не відомо).

Після короткого вступу на фоні легкого акомпанементу веселою настрою задає сопілка. Згодом цю ж мелодію гуртом підтримують скрипки. У наступному ж епізоді (2 цифра, сі-мінор) скрипки разом з кларнетом оплітають нову сопілкову тему шістнадцятими нотами.

У 3-й цифрі дещо змінюється темброва палітра: цимбали з кларнетом рішучими «чоловічими» голосами вносять деяку строгість у настрій п'єси. Звучання стає більш суворим. Проте це ненадовго. У наступному епізоді у спільне звучання дружно вливається тема, яку підхоплюють майже всі інструменти (цифра 4). Ще раз рефреном прокочується весела мелодія сопілки, яку злагоджено підхоплюють скрипки (цифри 5-6).

Далі (7-й цифра) на фоні загального акомпанементу розгортається рівнозначний діалог акордеону і кларнету, який не має суперечливого характеру. Інструменти ніби спілкуються між собою. Спочатку тон задає акордеон, за ним соло веде кларнет. Їхні партії, рухаючись паралельно, зливаються в єдине, нероздільне звучання.

Особливого колориту надає лірична частина, яку виконують скрипки у цифрі 8. Ця, насправді співуча, танцювальна мелодія нагадує кадрили, яку в хореографічній постановці обов'язково б віддали жіночій групі. Лагідне скрипкове виконання супроводжується ненав'язливими, грайливими репліками духових інструментів.

Плин танцю раптово затихає (цифра 9). Віддалено, на *piano* звучить перша рефренова тема сопілки на *staccato i pizzicato* у струнних. Але вже наприкінці, на прискоренні, вона, підхоплена всіма інструментами, довершує веселий настрій польки.

Українська полька

аранжування М. Голючека

Весело, жваво *a tempo*

Сопілка *f* *mf*

Кларнет *mp*

Цимбали *f* *mp*

Акордеон *f* *mp*

Скрипка I *f* *mp*

Скрипка II *f* *mp*

Контрабас *f* *mp*

Українська полька

2

9

Українська полька

17

2

3

tr

Українська полька

4

25

tr

tr

25

25

25

33

33

33

33

E7

am

F

F

H7

H7

Український сувенир

6

41

mf

mf

41

mf

41

dm

dm

E7

am

am

E7

mf

mf

mf

mf

Український сувенір

7

Musical score for page 7, measures 49-56. It features a piano arrangement with multiple staves. The top two staves are for the right hand, and the bottom two for the left hand. Chords are labeled as E7, am, F, and H7#9. A 'Guz' marking is present above the second staff.

Український сувенір

9

Musical score for page 9, measures 65-72. It features a piano arrangement with multiple staves. The top two staves are for the right hand, and the bottom two for the left hand. Chords are labeled as C, G7, A7, Dm, and G7. Trills (tr) are marked above the first two staves.

8

Український сувенір

Musical score for page 8, measures 57-64. It features a piano arrangement with multiple staves. The top two staves are for the right hand, and the bottom two for the left hand. Chords are labeled as dm, E7, and am. A triplet of three notes is marked with a '3' in a box. Dynamics include mp and p.

Український сувенір

10

Musical score for page 10, measures 73-80. It features a piano arrangement with multiple staves. The top two staves are for the right hand, and the bottom two for the left hand. Chords are labeled as am, Dm, E7, A7, Dm, G7, and C. Dynamics include mp and p.

81

mp

p *pizz.*

p

p

97

mp

mp

mp

mp

mp

89

arco

arco

105

mp

mp

mp

pizz.

mp

mp

Musical score for page 15, measures 113-120. The score includes a vocal line with a melodic line and a piano accompaniment. The piano part features chords (E7, am, am, F, F, H7, H7) and arpeggiated patterns. The key signature has one sharp (F#).

Musical score for page 17, measures 129-136. The score includes a vocal line with a melodic line and a piano accompaniment. The piano part features chords (E7, am, am, F, F, H7, H7) and arpeggiated patterns. The key signature has one sharp (F#).

Musical score for page 16, measures 121-128. The score includes a vocal line with a melodic line and a piano accompaniment. The piano part features chords (dm, dm, E7, am, am, dm, dm) and arpeggiated patterns. The key signature has one sharp (F#). Dynamics include *mf* and *arco*.

Musical score for page 18, measures 137-144. The score includes a vocal line with a melodic line and a piano accompaniment. The piano part features chords (dm, dm, E7, am, E7, am, C) and arpeggiated patterns. The key signature has one sharp (F#). Dynamics include *mf* and *p*. A box with the number '5' is present above the vocal line.

The musical score is arranged in four systems. The first system shows a vocal line with a treble clef and a key signature of one sharp (F#), and a piano accompaniment line with a bass clef. The second system continues the piano accompaniment with a more active melodic line. The third system shows the piano accompaniment with various chords labeled: G7, G7, C, A7, Dm, G7, C, am, Dm. The fourth system shows a piano accompaniment with a rhythmic pattern of eighth notes and chords.

Список використаної літератури:

1. Штейнпресс Б. и Ямпольский И. Краткий словарь любителя музыки. М: Музыка. – 1967.
2. Мойсеева М. Теоретико-методичні основи навчання ансамблевої гри / М. Мойсеева. – Житомир: Волинь, 2002.
3. Максимов Е. Ансамбли и оркестры гармоник / Е. Максимов. – М.: Сов. композитор, 1974.
4. Ризоль Н. Очерки о работе ансамбля баянистов. М., 1986. – с.22
5. Мацієвський І. Музичні інструменти гуцулів. Вінниця. Нова книга. 2012
6. Готлиб В. Основы ансамблевой техники. М: Музыка – 1971
7. Гуцал В. Грає оркестр українських народних інструментів. К: Мистецтво – 1978.
8. Іваницький А. Українська народна творчість. К: Музична Україна – видання 2-е, 1999.
9. Пшеничний Д. Інструментовка для оркестру народних інструментів. К: Музична Україна – 1985.
10. Гуменюк А. Українські народні інструменти. К: Наукова думка – 1967
11. Мацієвський І. Ігри і співголосся. Контонація. Тернопіль: Астон – 2002.
12. Незовибатько О. Школа гри на українських цимбалах. К: Мистецтво – 1966.

